

TRAAG LANGS DE LEIE

In dit dossier wordt een trage weg van de rand van de stad tot het centrum voorgesteld: langs de Leie van de Blaarmeersen tot de St-Michielsbrug.

We verdeelden het hele traject in zeven stukken, afgescheiden door de bruggen. Voor we ingaan op die verschillende delen, bekijken we eerst een aantal gemeenschappen over 'trage wegen' en over Gent met zijn trage wegen. Daarna bespreken we het traject meer in detail. Elk deel bevat een beschrijving van de huidige situatie en de mogelijkheden voor de toekomst.

[In Gent](#) | [De Leie](#) | [Kaart](#) | [Details](#) | [Top](#)

TRAGE WEGEN HERWAARDEREN

Trage wegen zijn verbindingen of paden voor niet gemotoriseerd verkeer. In tegenstelling tot snelle autowegen, zijn trage wegen in de eerste plaats bedoeld voor wandelaars en fietsers. Veelal zijn het getuigen van vroegere verbindingen zoals kerkwegels als verbindingen naar en tussen dorpskernen, de karrensporen als doorgangen voor landbouwers, de jaag- en dijkpaden op oeverstroken als wegen die gebruikt werden om boten voort te slepen of de beddingen van vroegere trein- en tramlijnen. Als trage wegen verdwijnen, gaat dus ook een deel van ons collectief geheugen verloren.

Trage wegen zijn, zeker in Vlaanderen, ook van belang voor natuurontwikkeling. Ze zorgen voor een ecologische verbinding tussen natuurgebieden, waardoor tal van planten en dieren zich kunnen verspreiden over een groter gebied. Een bijkomende troef van trage wegen is dat het meestal veilige verbindingen zijn voor zachte weggebruikers. Ze kunnen, zeker voor korte afstanden, een alternatieve en verkeersveilige route bieden voor bijvoorbeeld schoolgaande kinderen.

Om de verdere verdwijning van trage wegen tegen te gaan en te ijveren voor een betere bescherming en een beter beheer van veldwegen, kerkwegels en jaagpaden, hebben verschillende verenigingen de **vzw Trage Wegen** opgericht. De bedoeling is vooreerst om het teloorgaan van trage wegen ruim onder de aandacht van het grote publiek te brengen en te wijzen op de talloze mogelijkheden en voordelen die trage wegen bieden. De vereniging streeft dan ook naar een multifunctioneel gebruik van trage wegen in Vlaanderen: voor recreatieve doeleinden, natuurontwikkeling, veilige verbindingen,...

TRAGE WEGEN IN GENT

Ook een stad heeft behoefte aan 'trage wegen' en groene assen. Gent is rijk aan architectuur en cultuur, maar arm aan natuur. Er zijn heel wat mooie wegen en assen, maar zelden zijn ze 'traag' of groen. Al te vaak staan ze volgestouwd met auto's of zijn ze breeduit bedekt met een laag asfalt. De belevingswaarde zou er flink kunnen op vooruit gaan mochten dergelijke potentiële trage wegen een natuurlijker aankleding krijgen en effectief 'traag' gemaakt worden. In Gent wordt al geruime tijd met het idee van groenassen met een recreatieve functie gespeeld. Helaas is de concrete uitwerking er nog niet van gekomen.

Ruimtelijk structuurplan

Een structuurplan doet belangrijke uitspraken over hoe we in de toekomst onze ruimte

zullen inrichten. Ook de stad Gent heeft zijn eigen ruimtelijk structuurplan. Dit RSG, dat begin april 2003 goedgekeurd werd door de Vlaamse minister van ruimtelijke ordening, omvat verschillende onderdelen. Van belang voor de 'trage wegen' zijn het deel over de gewenste groenstructuur én het deel over de gewenste cultureel-recreatieve structuur. De term 'trage wegen' komt niet voor in het RSG, wel het woord 'langzaamverkeeras'.

Groenstructuur

De lange termijndoelstelling voor de groenstructuur is om al het groen zoals parken, plantsoenen, groenassen, tuinen, bermen, ... een natuurwaarde te geven. Ander uitgangspunt is het verbeteren van de samenhang van het groen. De groenassen hebben daar een belangrijke rol in te spelen. Ze verbinden kleine natuurgebieden en groenelementen in de stedelijke omgeving. Bepaalde groenassen hebben een rivier als ruimtelijke drager, zoals de Leie en de Schelde. Die valleigebieden zijn bepalend in de ruimtelijke structuur. Zij zijn de dragers van de openruimtefuncties en de groene linten in het landschap. Ze worden maximaal gevrijwaard van bebouwing.

Om de natuurverbindende functie te kunnen waarmaken, bestaat - volgens het RSG - een groenas minimaal uit een stevige dubbele dreefstructuur rond een fiets- en wandelpad. Dit pad is minstens 15 meter breed. Naast de dreefstructuur zijn ook bredere bermen en stroken aanwezig in de vorm van lage begroeiing of de waterlopen met hun oevers.

Cultureel-recreatieve structuur

De groenassen hebben niet enkel een verbindende functie voor de natuur. De drager van elke groenas is steeds een doorlopende, recreatief belangrijke as voor langzaam verkeer. In de binnenstad volgt die de jaagpaden langs de waterwegen. Naar het buitengebied toe wordt ze breder en splitst ze uit naar verschillende routes. Waar mogelijk volgt de langzaamverkeeras een vrij liggend tracé. De langzaamverkeerasen worden nu soms nog onderbroken door een aantal barrières, meestal weginfrastructuur, maar op cruciale plaatsen voorziet men aantrekkelijke over- of onderdoorgangen. De groenas is ook een aaneenschakeling van groene publieke ruimten zoals speeltuinen, parkjes, volkstuinten, sportvelden, bossen, jeugdlokalen, ...

In de binnenstad wordt een link gelegd tussen groene zones en de waterwegen. In de randstad tracht men de het dens bebouwd weefsel te verbinden met de langzaamverkeerasen. Buiten de stadsrand gelegen dorpskernen worden mee opgenomen in de langzaamverkeerasen.

Verkeers- en vervoersstructuur

In Gent moet er voldoende ruimte zijn voor de voetgangers. In de kernstad zijn de trottoirs breed genoeg voor kinderwagens en rolstoelgebruikers. Ook komt er een netwerk voor voetgangers. Het fietsroutenetwerk is al beter gekend. Zo is er de Leieroute die de Leie volgt vanuit het centrum van Gent naar Sint-Denijs-Westrem.

[In Gent](#) | [De Leie](#) | [Kaart](#) | [Details](#) | [Top](#)

EEN TRAGE WEG LANGS DE LEIE

Met als doel om ook in Gent trage wegen te herwaarderen, koos het Gents MilieuFront, na enig zoek- en denkwerk, een voorbeeldproject die niet alleen de potentie heeft om een volwaardige fiets- en wandelas te worden, maar die nu reeds over enkele onmiskenbare troeven beschikt om 'het te maken' als dé flaneerpromenade van Gent. Ze moet alleen nog ontdekt worden, en vooral iets uitnodigender ingericht voor zachte weggebruikers.

Tussen de Korenmarkt en de Blaarmeersen loopt een prachtige route. Langs de Graslei, de Predikherenlei, de Recolletten- en de Lindenlei, de Bijloke, de Henleykaai en de Neermeerskaai kan je voortdurend langs de Leie lopen tot aan de Blaarmeersen. In het eerste deel van dat traject wandel je langs ongeëvenaarde stadsgezichten met prachtige gebouwen en - aan de overkant van het water - oude stadstuinen. Ter hoogte van de stadsring is een onderdoorgang aangelegd voor fietsers, zodat je het drukke verkeer niet hoeft te kruisen. Een eind verderop, aan de Albertlaan, is er eveneens een onderdoorgang die het verkeer op een afstand houdt. De route leidt verder tot de Europabrug, waar je helaas wel de drukke weg moet kruisen. Maar dan wordt het weer doenbaar, helemaal tot de achteringang van de Blaarmeersen.

Wat maakt deze route nu zo interessant en veelbelovend?

Het is een logische route tussen twee belangrijke recreatieve aantrekkingspolen. De Graslei en de Blaarmeersen zijn twee plekken in de stad die door heel wat Gentenaars gebruikt worden om te verpozen en uit te rusten. De route zou gepromoot kunnen worden als "rustroute" dwars door het drukke centrum. In dit centrum leidt ze langs prachtige historische gebouwen en dito stadstuinen. Er zijn ook volwassen bomenrijen over grote delen van het traject en twee van de vijf drukke verkeersassen die het traject kruisen, worden reeds omzeild door een onderdoorgang. De andere zijn technisch mogelijk en er is bovendien ruimte voor een verkeersluwe, groene en aantrekkelijke inrichting.

Langs het traject liggen verschillende scholen (Bollekensschool, Ter Leie, KTA, Mercator, Bijlokecampus...). Zij kunnen van de route gebruik maken voor uitstapjes naar de Blaarmeersen of naar het centrum van de stad. Omgekeerd kan de route uiteraard ook gebruikt worden als veilige route van en naar school. En ook de vele bewoners van de flatgebouwen aan de Watersportbaan kunnen ze gebruiken om op een veilige en vlotte manier het centrum te bereiken per fiets of te voet.

Het beheer van de Leie

De administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ) afdeling Bovenschelde van het Ministerie Vlaamse gemeenschap is verantwoordelijk voor het beheer en het onderhoud van de Leie. Deze stelde, samen met de stad, een actieprogramma op voor werken aan de watergebonden infrastructuur in Gent. Intussen is de overvelving boven Ajuinlei weggehaald, kan de Recollettenbrug weer draaien, is er een doorgang onder de Jan Palfijnbrug en werden de Predikherenbrug, de Graslei en de Korenlei gerenoveerd.

Wat ontbreekt er nog aan deze route langs de Leie?

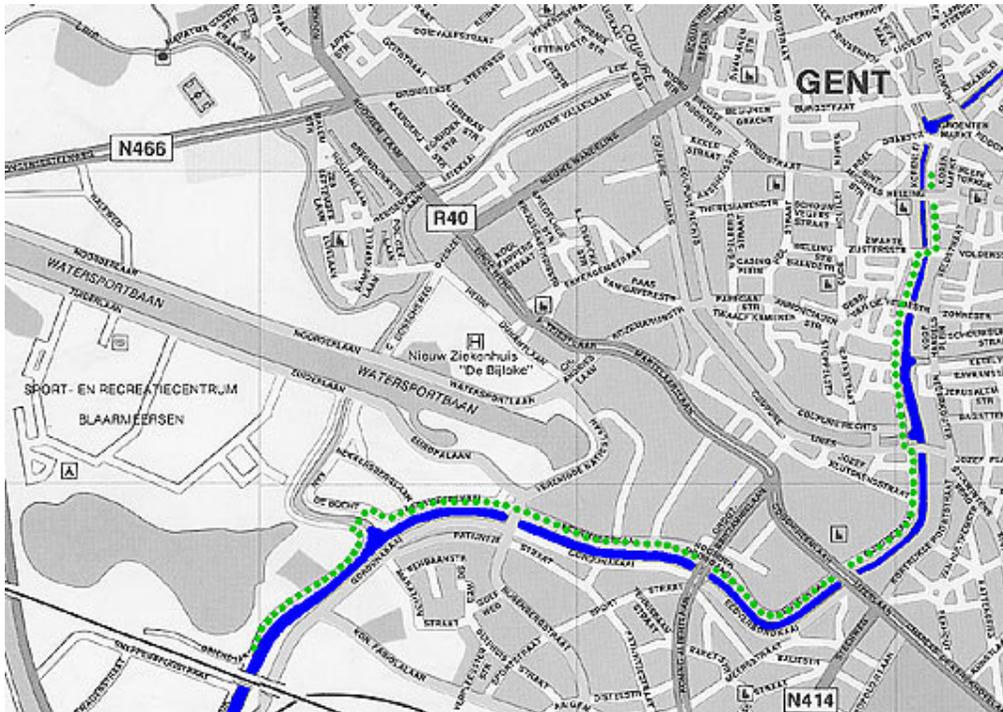
- Een verkeersluwe tot verkeersvrije inrichting:
De hoeveelheid gemotoriseerd verkeer en de snelheid ervan moeten zo veel mogelijk beperkt worden door de rijweg te versmallen, enkel bestemmingsverkeer toe te laten, enz.
- Een afzonderlijk voldoende breed fiets- en wandelpad.
- Verkeersveilige kruisingen met, waar mogelijk, onderdoorgangen.
- De aanleg van een uitnodigende paadjesinfrastructuur:
Een mooi en breed fietspad gecombineerd met een onverharde of natuurlijk

verharde brede wandelroute die zich tussen royaal groen voort slingert, die splitst en weer samenkomt,...

- Een infrastructuur voor zachte recreatie: Zitbanken, eventueel een picknickplaats, ontmoetingsplaatsen met de Leie, af en toe een gloriëtte of prieeltje in de stijl van de reeds bestaande, hondentoiletten, een petanquebaan,...
- Het openwerken van de Bijlokesite: Aansluiting zoeken tussen de Bijlokesite en de Leie door de in- en uitstulpingen van de gebouwen te benadrukken, door ergens een cafetaria in te richten tussen de site en de Leie,...
- De opwaardering van de Leie met een ecologische oever.
- Overall een contact van de wandelaar en de fietser met het water (zicht op de Leie).
- Een bootverbinding langs dezelfde route tijdens de vakantie en de weekends.
- Groenaanleg die het lelijke maskeert en het mooie accentueert.
- Hier en daar een kunstwerk.
- Een uniforme weginrichting, bewegwijzering en aankleding over heel de route. Dit kan zorgen voor een zeer herkenbaar tracé met een sterke identiteit. Het gebruik wordt bevorderd en de promotie vergemakkelijkt. Voor het wandelpad kan bijvoorbeeld gekozen worden voor dolomiet, waardoor de visuele éénheid versterkt wordt.

[In Gent](#) | [De Leie](#) | [Kaart](#) | [Details](#) | [Top](#)

De kaart

[In Gent](#) | [De Leie](#) | [Kaart](#) | [Details](#) | [Top](#)

TRAGE WEGEN IN DETAIL

Hierna wordt het traject meer in detail besproken. Elk deel bevat een beschrijving van de huidige situatie en de mogelijkheden voor de toekomst.

VAN DE SNEPPEBRUG TOT DE EUROPABRUG

De Vissersdijk, Aan de Bocht en het eerste deel van de Neermeerskaai:

Huidige situatie

Algemeen

- Een mooi zicht op de Leie.
- Oevers met overwegend gras.
- Duidelijk drie verschillende delen.

Vissersdijk

- Een verkeersvrij pad, drie meter breed, te smal om op te delen in een wandel- en fietspad.
- Dolomietbedekking.
- Omzoomd met bomen, gedeeltelijk van het recreatiedomein Blaarmeersen.
- Op verschillende plaatsen zijn er zitbankjes.
- Overgang naar Aan de Bocht via een dijk.

Aan de Bocht

- Een drie meter brede weg met grote tegels en brede voeg, slecht voor fietsers.
- Verkeersluw, enkel toegankelijk met de wagen voor de bewoners van de straat.
- Op de overgang naar de geasfalteerde weg is er een klein parkje met enkele zitbanken.

Neermeerskaai

- Geen apart fietspad, wel een smal wandelpad van dolomiet langs de waterkant.
- Een autoluwe weg, het verkeer rijdt er langzaam in twee richtingen.
- Bomen flankeren de weg langs de waterkant.

Europabrug

- De Europaburg is smal en er is veel verkeer, een onderdoorgang is aangewezen.

In de pijplijn

- Een nieuwe fietsbrug over de Leie:

Het rustieke passerelletje van de Sneppebrug verdwijnt en wordt vervangen door een brug met waarschijnlijk twee opritten: één steile (voor fietsers met vele versnellingen en goede fysiek) en een minder steile (voor kinderwagens, rolstoelen en fietsers zonder versnellingen). Deze werken kaderen in de spoorverdubbeling tussen Gent en Brugge. Tegelijk met de werken aan de spoorbruggen wordt de fietsinfrastructuur uitgebouwd. Zo overspant sinds 11 januari 2004 een fietsbrug, naast de spoorbruggen, de Ringvaart. Deze fietsbrug is een onderdeel van de Drongen Stationroute.

- Een brug in plaats van een dam:

De waterkwaliteit van de Leie is al veel beter, zo goed zelfs dat de dam weggehaald kan worden. De Leie, die de Watersportbaan kruist, zal dan weer in verbinding staan met de huidige loop. De verwijdering van de dam en de vervanging ervan door een fietsers- en voetgangersbrug staan op het programma.

- Een doorgang onder de Europabrug:

De onderdoorgang komt er wellicht in 2005. De stad (Dienst Mobiliteit) betaalt het project met subsidie van Toerisme Vlaanderen. Het projectdossier is opgestart.

Extra's en aandachtspunten

- Een brede haag of houtwal rond de Blaarmeersen in plaats van het storende hek.
- Een ecologische oeverinrichting met onder andere wilgen.
- Een aantal picknicktafels.
- Een doorlopende brede dolomietverharding over het hele deel.

VAN DE EUROPABRUG TOT DE KONING ALBERTBRUG

Het tweede deel van de Neermeerskaai:

Huidige situatie

- Een brede weg voor autoverkeer in de twee richtingen.
- Een afzonderlijk voetpad langs de landzijde.
- Een wandelpad met kleine betontegels.
- Geen afzonderlijk fietspad, veel fietsers gebruiken het wandelpad langs de waterkant.
- Een mooie bomenrij van lindes langs de weg, kant van het water.
- Zicht op de Leie.
- Een doorgang onder de drukke Koning Albertlaan, ook voor auto's.
- De auto's rijden er te snel, het is een verbindingsweg naar de Watersportbaan en de R4.
- Als je met de fiets van het centrum komt, moet je de weg oversteken, wat gevaarlijk is.

In de pijplijn

- Naast het wandelpad ook een fietspad:

Over het hele gedeelte komt een verhoogd fietspad voor beide rijrichtingen. Dit fietspad sluit aan op de Noorderdoorgang. Het wandelpad blijft langs de waterkant lopen, het fietspad komt aan de andere zijde van de bomenrij.

Extra's en aandachtspunten

- Wat zeker nog ontbreekt, zijn zitbankjes.
- Het verkeer beperken in één richting, met eventueel een uitzondering voor de lijnbussen.
- Het openstellen van de parkruimte van het OCMW.

VAN DE KONING ALBERTBRUG TOT DE JAN PALFIJNBRUG

De Henleykaai:

Huidige situatie

- Een eenrichtingstraat met de mogelijkheid om te parkeren.
- Een afzonderlijk fietspad voor beide richtingen langs de waterkant, met rode betontegels.
- Een wandelpad met betontegels, die op bepaalde plaatsen ontbreekt.
- Enige groene, extra ruimte langs de Leie, maar die is afgespannen.
- Het fietspad versmalt en gaat onder de Ring door, voetgangers moeten er opletten.
- De auto's rijden er snel (sluipweg) of zoeken er een parkeerplaats.
- Zitbanken ontbreken.
- Het contact met de Leie is, door een haag en een betonnen stootband, volledig zoek.
- Het waterniveau staat te laag ten opzichte van de aanwezige oeverversterking.

Extra's en aandachtspunten

- De hele weg autovrij maken lijkt een mogelijkheid:

De weg langs de Leie maakt een grote bocht. In afstand is route via de Godhuizenlaan en de Groot Brittaniëlaan niet veel langer. Voor de Mercator Hogeschool moet er dan wel een andere, ruimtezuinige parkeerplaats én een andere hoofdingang gezocht en gevonden worden. Op die manier kan de huidige parkeerplaats een park worden.

- Een beter zicht op het water met een minder abrupte overgang:
Door het afbreken van de betonnen stootbanden en verwijderen van de ligusterhagen, wordt het mogelijk dat de wandelaars en de fietsers de Leie zien. Een andere mogelijkheid is dat de haag herplant wordt tussen de rijweg en het fiets/wandelpad: de autoweg wordt smaller en het autoverkeer zal vertragen.
- We zien hier ook zitbanken, een petanquebaan, een prieeltje en een pad met dolomiet.

VAN DE JAN PALFIJNBRUG TOT DE VERLOREN KOSTBRUG

De Bijlokekaai en de Albert Baertsoenkaai:

Huidige situatie

- Een parkje op de hoek met de Godhuizenlaan .
- Een autoluwe weg.
- Eenrichtingsverkeer: het eerste deel richting ring, het tweede richting Verloren Kost.
- Sinds eind maart '03 een fietspad, afgeboord met plastic stootpaaltjes.
- Een steiger ter hoogte van het ex-moederhuis van de Bijloke.
- Een wandelpad langs het water en majestueuze platanen.
- Aan de overkant zijn er tuinen, boothuizen, steigertjes, oude pakhuizen, prieeltjes,...
- Een doorgang voor voetgangers onder de Verloren Kostbrug, maar die is afgesloten.

Extra's en aandachtspunten

- De Bijlokekaai wordt best verkeersvrij, op enkele stopplaatsen voor autobussen na: Van hier kunnen de toeristen met een bootje de stad in. De steiger ligt er al. Parkeren van de autobussen kan langs de Godshuizenlaan. De Bijlokesite wordt groener en het contact met de Leie wordt groter. De parkeerplaatsen die er nu nog zijn, maken plaats voor groen. Dit groen loopt door naar de Leie. Enkele gebouwen worden gesloopt. Door dit alles ontstaat er veel luchtiger weefsel met veel groen waar iedereen overdag van kan genieten.
- De Albert Baertsoenkaai, blijft toegankelijk voor plaatselijk verkeer:
Dit is nodig om de bezoekers van de Bijloke die geparkeerd staan in de Jozef Kluyskensstraat en om de bewoners met garageboxen in de Apotheekstraat een uitweg te geven.
- De doorgang onder de Verloren Kostbrug in ere herstellen.
- Op de kruising met de Verloren Kost een duidelijke en veilige oversteekplaats aanleggen.
- Hier ook stellen we voor om het wandelpad met dolomiet te verharderen.

VAN DE VERLOREN KOSTBRUG TOT DE RECOLLETENBRUG

De Lindenlei en de Recollettenlei:

Huidige situatie

- Een oude brug over de Coupure laat auto's in één richting toe en fietsers in beide.
- Een parkje aan de overgang van de Coupure en de Leie met enkele zitbanken.
- Een verhoogd wandelpad met dolomiet in de Lindenlei en een stoep in de Recollettenlei.
- De Recollettenlei en de Lindenlei zijn belangrijke uitvalswegen voor het autoverkeer.
- Fietsers mogen in de twee richtingen op de weg rijden, maar de auto's rijden er te snel.
- Aan de Lindenlei zijn er aanmeerplaatsen voor plezierboten, met een vlottende steiger.
- Aan de Recollettenlei liggen toerboden aangemeerd en groeien er mooie platanen.
- Er zijn veel foutparkeerders in de Lindenlei.

- De kruising over de Recollettenbrug is gevaarlijk en er is geen zebrapad aan de waterkant.

Extra's en aandachtspunten

- De Hospitaalbrug kan gemakkelijk autovrij gemaakt worden:
Er is nog een andere brug over de Coupure 50 meter verder. Op die manier kunnen de fietsers en wandelaars er veilig gebruik van maken. Door beide bruggen weer beweegbaar te maken kunnen ook grotere boten de Coupure op varen.
- Na het parkje verstevigen sintels de grond. Deze passen niet in het geheel.
- Langzamer verkeer en/of een autoluwe weg door de verkeersstroom te verplaatsen.
- Een groenere aankleding van de Leie met bijvoorbeeld meer groene eilandjes.
- De herinrichting van de kruising tussen Recollettenlei en Ajuinlei:
Bij deze herinrichting moet gezorgd worden voor een visueel doorlopende wandel- en fietsas, wat de herkenbaarheid van de hele route bevordert.

VAN DE RECOLLETENBRUG TOT DE PREDIKHERENBRUG

De Ajuinlei:

Huidige situatie

- Eénrichtingverkeer voor auto's.
- Smalle trottoirs, op deze aan de waterkant staan paaltjes om foutparkeren te voorkomen.
- Ter hoogte van de Fnac drijven twee groene eilandjes.

In de pijplijn

- Een nieuwe straat en kade:
Zowel de kaamuur als de weg van de Ajuinlei krijgen een nieuwe inrichting, wellicht in 2005. Het dossier is opgestart.

Extra's en aandachtspunten

- De Ajuinlei wordt best autoluwe, enkel toegankelijk voor bewoners.
- Een breder trottoir met dolomietkleurige tegels voor de herkenbaarheid van de route.
- Op de té smalle plaatsen geen parkeerplaatsen voorzien.
- Een groenere aankleding van de Leie met bijvoorbeeld meer groene eilandjes.
- We stellen ook een verlaagde kade voor, net zoals langs de Gras- en Korenlei .

VAN DE PREDIKHERENBRUG TOT DE SINT-MICHIELSBRUG

De Predikherenlei:

Huidige situatie

- Een autoluwe straat met eenrichtingsverkeer voor auto's.
- Een zeer smal trottoir, veel wandelaars gebruiken de weg.
- De brug maakt deel uit van de Oost-West fietsroute.

Extra's en aandachtspunten

- De Predikherenlei autovrij:
De Predikherenlei volledig autovrij en herinrichten met verlaagde kaaimuren zoals de Gras- en Korenlei om het karakter van een Middeleeuws stadscentrum te benadrukken

en het water dichterbij de recreant te brengen.

CONCLUSIE

Deze trage weg langs de Leie is een prachtige as die nu al verschillende troeven heeft. Maar het kan nog veel beter en mooier. We ijveren voor een groenere aankleding, meer plaats voor de recreant en extra voorzieningen.

Met enkele kleine en relatief goedkope ingrepen kan een zeer herkenbare trage route worden uitgebouwd tussen twee grote aantrekkingspolen in Gent. De promenade heeft dan ook een enorm potentieel aan toekomstige gebruikers en kan een grote stimulans betekenen voor fietsen en wandelen in Gent.

[In Gent](#) | [De Leie](#) | [Kaart](#) | [Details](#) | [Top](#)